

Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied

Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied

Rust voor vogels, en ruimte voor kitesurfers

Inleiding

'Toekomstbeeld Kitesurfen in het IJsselmeergebied' is een leidraad om knelpunten voor kitesurfen en de natuur op te lossen. Waar liggen kansen, onmogelijkheden en verbeteropgaven? Deze leidraad biedt inzicht en handvaten voor overheidsinstanties (medewerkers van provincies, gemeenten en Rijkswaterstaat), terreinbeheerders, recreatieschappen/zwemlocatiebeheerders, handhavers, kitesurfers en vogel- en natuurbeschermers. Het document is het eindresultaat van een proces van een werkgroep die bestaat uit vertegenwoordigers van de Nederlandse Kitesurf Vereniging (NKV), Vogelbescherming Nederland, Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk, de provincies Fryslân, Flevoland en Noord-Holland, de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV) en Rijkswaterstaat Midden-Nederland.

De werkgroep is ontstaan als gevolg van het eerste Natura 2000-beheerplan voor het IJsselmeergebied. In dit beheerplan staan maatregelen om de natuur in het gebied te beschermen en afspraken over het gebruik in het gebied. De provincies Noord-Holland en Flevoland en de NKV namen het initiatief voor een proces over oplossingen om te komen tot een goede balans tussen natuurbescherming en het kitesurfen.

De werkgroep onderzocht hoe die goede balans gerealiseerd kan worden, aan de hand van 5 onderzoeksvragen:

- Hoe kunnen we meer aandacht krijgen voor de kwetsbare natuur in het gebied?
- Hoe kunnen we illegaal kitesurfen verminderen?
- Welke kitesurflocaties kunnen we sluiten?
- Welke kitesurflocaties kunnen we verbeteren?
- Waar kunnen er nieuwe kitesurflocaties komen?

Er ligt steeds meer druk op de natuurwaarden in het gebied. Dit betekent bijvoorbeeld dat vogels in het IJsselmeergebied onvoldoende rust hebben, doordat kitesurfers (en andere bezoekers) hen verstoren. De kitesurfers hebben behoefte aan meer locaties en meer ruimte binnen de bestaande locaties om hun sport te beoefenen. Het is de vraag of het gewenst en mogelijk is om kitesurfers meer ruimte en meer locaties te geven. De natuurwaarden moeten namelijk beschermd blijven en soms verbeteren. Om negatieve gevolgen voor de natuur te voorkomen, gelden er regels (wet- en regelgeving) voor kitesurfers en vindt er toezicht en handhaving plaats. Kitesurfen is namelijk één van de activiteiten met risico voor de kwetsbare natuur in het IJsselmeergebied.

Proces

In de eerste procesronde is het kitesurfen geanalyseerd en besproken, allereerst door de werkgroep zelf. De tussenresultaten (conceptkaarten en -tabellen) zijn op 23 januari 2020 met gebiedsexperts besproken. De opmerkingen van de gebiedsexperts zijn door de werkgroep verwerkt. In de tweede procesronde heeft de werkgroep de onderzoeksvragen voor natuur geanalyseerd en besproken. Vervolgens is dit document gemaakt als leidraad, met een beschrijving van de huidige situatie voor de onderdelen natuur, kitesurfen, regels en handhaving. De werkgroep heeft goede voorbeelden verzameld, de opgaven voor alle onderdelen in beeld gebracht en oplossingsrichtingen geïnventariseerd ter inspiratie van anderen. Tenslotte hebben de werkgroepleden bepaald welke acties zij zelf gaan oppakken de komende tijd.

Dit concept toekomstbeeld is toegezonden aan de deelnemers van de expertsessie, collega's van de leden van de werkgroep en gemeenten en recreatieschappen voor een reactie. Het is ook gepresenteerd op 18 februari 2021. Hun opmerkingen zijn gebruikt om het document te verbeteren.

Resultaat natuur

Hoe kunnen we meer aandacht krijgen voor de kwetsbare natuur in het gebied?

Verschillende partijen van de werkgroep gaan door voorlichting meer aandacht vragen voor de kwetsbare natuur in het IJsselmeer-gebied. De NKV wil die boodschap aan de kitesurfers en hun familie uitdragen via social media, kitesurfscholen en andere plekken waar zij vaak komen. De NKV gaat beginnende kitesurfers leren hoe ze kunnen voorkomen dat ze vogels verstoren en waarom dit belangrijk is. Verder doen de partijen gericht onderzoek naar de relatie tussen natuur en kitesurfen.

Welke kitesurflocaties kunnen we sluiten?

De werkgroep heeft bekeken of er locaties te sluiten zijn omdat deze ongewenst zijn in kwetsbaar natuurgebied. Uit de analyse bleek dat de bestaande locaties niet allemaal vergund zijn, bijvoorbeeld omdat de veiligheidstoets (onthefing vanuit het Binnenvaartpolitiereglement) niet is uitgevoerd. De conclusie is dat voor de locatie Hemmeland (gemeente Waterland) geen verdere acties worden ondernomen om de kitesurflocatie vergund te krijgen, omdat deze kitesurflocatie niet past bij de natuurwaarden op deze plek aan de Gouwee.

Hoe kunnen we illegaal kitesurfen verminderen?

Verschillende partijen gaan samen toezicht en handhaving verbeteren. De OFGV coördineert dit en richt zich bijvoorbeeld op de handhaving van illegaal kitesurfen met de verworven kennis over de kitesurfer en het kitesurfen. Dit betekent dat de handhavende organisaties ingrijpen als kitesurfers actief zijn op plekken en tijden die niet zijn toegestaan. In 2022 geven de handhavende organisaties extra aandacht aan kitesurfen.

De provincies Noord-Holland en Flevoland verbeteren de samenwerking per kitesurflocatie, door overleg tussen betrokkenen van een locatie (NKV, de handhaver, de Wetlandwachter en terreinbeheerder, gemeente) en het toezicht. Alle partijen kunnen kennis uitwisselen over het gebruik van de locatie en de gevolgen voor de natuur. Ze weten elkaar snel te vinden bij ongewenste situaties. De NKV zet meer kite stewards in die kitesurfers aanspreken op hun gedrag. De provincies zullen ook in overleg treden met initiatiefnemers van kitesurflocaties voor het verbeteren van de informatie op het land en markering op het water.

Acties werkgroep voor natuur

- Door voorlichting meer aandacht vragen voor de kwetsbare natuur in het IJsselmeergebied, ook via de NKV specifiek gericht op kitesurfers en hun familie
- Gericht onderzoek doen naar de relatie tussen natuur en kitesurfen
- Het overleg met de gemeente Waterland voeren over het niet verder oppakken van een kitesurflocatie aan de Gouwee (Hemmeland), die niet past bij de natuurwaarden van de plek
- Het organiseren van overleg met initiatiefnemers van kitesurflocaties voor het verbeteren van de informatie op het land en markering op het water
- Toezicht op kitesurflocaties verbeteren, door overleg met alle betrokken partijen en meer kite stewards als toevoeging op de spotbeheerders
- Het verbeteren van de handhaving op verboden plekken of tijdstippen door kennis van de kitesurfer en het kitesurfen

Resultaat kitesurfen

Welke kitesurflocaties kunnen we verbeteren?

De werkgroep heeft met de NKV voor bestaande kitesurflocaties per locatie de verbeteringen in kaart gebracht in een tabel en geprioriteerd (bijlage 4A). Hierbij zijn de windrichting waarbij de locatie gebruikt wordt, het huidige gebruik, de opbrengst van de verbetering en de betrokken organisaties aangegeven. Waar de provincies zelf actie ondernemen en waar acties van anderen (gemeenten) op korte termijn gewenst zijn, is dit aangegeven in tabel 5 in hoofdstuk 4. De provincies en NKV zullen het overleg met vergunninghouders (initiatiefnemers) voeren over het verbeteren van een beperkt aantal kitesurflocaties (met hoge prioriteit).

Waar kunnen er nieuwe kitesurflocaties komen?

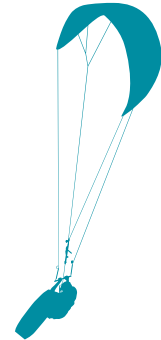
De werkgroep heeft met de expertkennis en vanuit het overzicht van alle ontwikkelingen in het gebied bepaald waar nieuwe kitesurflocaties kansrijk kunnen zijn. Kansrijk betekent dat de werkgroep met verwacht dat de natuur- en veiligheidstoets positief zullen zijn, zodat een locatie hier mogelijk is. Dit moet echter wel onderzocht worden.

De 41 wenslocaties in het IJsselmeergebied van de NKV zijn teruggebracht tot 13 kansrijk geachte nieuwe kitesurflocaties voor initiatiefnemers. Daarbij is een prioritering aangegeven voor de te onderzoeken locaties, vanwege de behoefte aan kitesurfen bij bepaalde windrichtingen in het IJsselmeergebied (zie kaart). De provincies en NKV hebben aangegeven voor welke onderzoekslocaties zij trekker zijn en waar een trekker gewenst is (zie tabel 6 in hoofdstuk 5 en bijlage 4B). Zij zullen het overleg met gemeenten voeren over de haalbaarheid van locaties, soms onderzoek uitvoeren en overleg voeren over een beperkt aantal nieuwe kitesurflocaties met hoge prioriteit. Daardoor bundelen zij de krachten voor het realiseren van beter kitesurfen in het gebied.

De kaart op de volgende pagina geeft in één beeld de prioritering per kitesurflocatie weer, voor zowel de bestaande locaties (groen) als de onderzoekslocaties (oranje). Prioriteit 1 is de hoogste prioriteit. In bijlage 3A staat een nadere toelichting op de kaart. Te zien is dat de verbeteringen van bestaande locaties met hoge prioriteit over de provincies verdeeld zijn. De te onderzoeken locaties met hoge prioriteit liggen in de provincies Noord-Holland en Flevoland.

Acties werkgroep voor kitesurfen

- Het verbeteren van bestaande kitesurfplekken met hoge prioriteit (zie bijlage 4A uit het document Toekomstbeeld kitesurfen in het IJsselmeergebied) door overleg met initiatiefnemers of beheerders
- Een beperkt aantal nieuwe wensplekken van de NKV met hoge prioriteit veranderen in nieuwe kitesurfplekken door onderzoek naar de haalbaarheid en overleg
- Het onderzoeken van het gebruik van zwemwaterlocaties door kitesurfers in de winter
- Het onderzoeken van het foilen bij bepaalde locaties

Resultaat mogelijke oplossingsrichtingen en kaarten

Vanuit een vergelijking van de opgaven met de huidige situatie (knelpunten) voor natuur, kitesurfen, regels en handhaving in het IJsselmeergebied zijn mogelijke oplossingsrichtingen in beeld gebracht (hoofdstuk 4). Veel acties daaruit worden opgepakt door de leden van de werkgroep.

Verschillende aspecten van het kitesurfen, de ruimte en de natuur zijn bij elkaar gebracht en op kaart gezet. In de bijlagen zijn deze te vinden. Voor natuur zijn de kwetsbare (verstoring gevoelige)/gesloten natuurgebieden, nationale parken en de vogelconcentratiegebieden (hotspots) op kaart gezet. Voor kitesurfen zijn kaarten gemaakt met de wenslocaties van de NKV en de ruimtelijke fysieke beperkingen voor kitesurfers (windmolens, ontbreken toegangswegen en toegang tot het water, etc.).

Resultaat voor vergunninghouders en initiatiefnemers

Voor vergunninghouders van kitesurflocaties is nu duidelijk hoe belangrijk de locatie in het gebied is, vanuit de samenhang van de verschillende locaties in het hele IJsselmeergebied. Ook is nu duidelijk welke verbeteringen het belangrijkst zijn voor kitesurfers. Voor initiatiefnemers van nieuwe kitesurflocaties is nu duidelijk waar kansrijke locaties zijn en waar initiatieven als niet kansrijk worden gezien en vanuit de werkgroep worden ontraden. Een initiatiefnemer moet een vergunning Wet natuurbescherming en een ontheffing

Binnenvaartpolitiereglement aanvragen en verkrijgen, voordat een locatie gerealiseerd kan worden. De vergunning Wet natuurbescherming is alleen mogelijk als dit geen significante gevolgen heeft voor de natuurwaarden. De resultaten van de monitoring rapportage in 2021 met de vogeldata van 2008-2019 kunnen helpen om te beoordelen of de onderzochte locaties vanuit natuur mogelijk zijn. De initiatiefnemer moet daadwerkelijk aantonen dat het kitesurfen op de kansrijke locatie geen significant effect heeft.

Vervolg en discussie

De leden van de werkgroep zullen de voorgenomen acties komende jaren gaan uitvoeren. Om met elkaar de voortgang van deze acties te bespreken en ontwikkelingen te blijven volgen zal de werkgroep blijven bestaan.

De werkgroep heeft nog niet voor alle knelpunten die zijn gesignaleerd een oplossing gevonden. Er blijven wensen in het IJsselmeergebied, zowel voor kitesurfers, handhavers als voor natuurorganisaties.

Niet overal is draagvlak voor (zoals een verplichte registratie voor kitesurfers) en de informatie over natuur en kitesurfen is nog niet compleet. De werkgroep is uitgegaan van de beste beschikbare kennis over de watervogels en de verstoring door kitesurfers. De provincies zullen gezamenlijk onderzoek gaan uitvoeren naar de gelijktijdige aanwezigheid van kitesurfers en watervogels. Voor het nieuwe Natura 2000-beheerplan voor het IJsselmeergebied (dat het huidige Natura 2000 Beheerplan 2017-2023 zal vervangen) zal Rijkswaterstaat met de provincies een aantal activiteiten in het gebied verder onderzoeken.

Deelnemers werkgroep

Organisatie	Naam
Nederlandse Kitesurf Vereniging	Hans van der Hulst
Provincie Noord-Holland	Anja Ooms
Provincie Flevoland	Saskia Vleeming
Provincie Fryslân	Marko Vuijk
Rijkswaterstaat Midden-Nederland	Ruud Cuperus (i.s.m. Koos Hartnack)
Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek	Pamela Rusman
Vogelbescherming Nederland	Sonja Weeda
Coalitie Blauwe Hart Natuurlijk	Flos Fleischer

Colofon

Uitgave

Provincie Flevoland en Noord-Holland,

Nederlandse Kitesurf Vereniging

www.flevoland.nl

www.noord-holland.nl

www.nkv.nl

Contact

Anja Ooms, provincie Noord-Holland

oomsa@noord-holland.nl

Fotografie

Provincie Flevoland

Grafische verzorging

Delta3

Lelystad, mei 2021

